

DE VUURBLOEM

Toneelstuk voor de 2e klas
 Tekst: Luc Cielen
 Muziek: Chris Verschraegen
 Februari 2018



Rolverdeling

Iwan, herdersjongen
 Sjoerka, rijke boerenzoon
 Wassilisa, dochter van de molenaar
 Molenaar
 Molenaarsvrouw
 Kleermaker
 Schoenmaker
 Iconenschilder
 Zwerver
 Vlad (m) of Masja (v)
 Dima (m) of Ljena (v)
 Pjotr (m) of Lyuba (v)
 Pavlik (m) of Olja (v)
 Boris (m) of Lenka (v)
 Vuurvliegjes
 Uil
 Hond
 Beer
 Slang
 Haan
 Duivels
 Heks
 Kat

OPMERKING

Afhankelijk van het aantal kinderen in de klas kunnen de 5 kinderen die in de 2e scène de rollen van Vlad (m) of Masja (v); Dima (m) of Ljena (v); Pjotr (m) of Lyuba (v); Pavlik (m) of Olja (v); Boris (m) of Lenka (v) herleid worden tot 1, 2, 3 of 4 kinderen. De tekst wordt dan verdeeld over het aantal beschikbare kinderen. De Russische namen van de kinderen pas je vervolgens aan naar eigen keuze. De namen hierboven zijn voorbeelden.

Het aantal vuurvliegjes en het aantal duivels is afhankelijk van het aantal beschikbare kinderen. Er moeten minstens 2 vuurvliegjes/duivels zijn, maar 3 is nog beter en 4 is meer dan voldoende.

Sommige kinderen kunnen desnoods 2 rollen op zich nemen.

In de 3e en de 4e scène kan het aantal dieren verminderd worden.

PRELUDE

De molenaar, de molenaarsvrouw en Wassilisa op het podium.

Terwijl iedereen het openingslied zingt, zijn de molenaar, zijn vrouw en Wassilisa bezig met zakken te sleuren, dicht te binden enz.

LIED

Refrein

Waaie, waaie, waaiewind;
molen draai en maal gezwind.

Zie de molenwieken zwaaien,
hoor de molenstenen draaien,
malen graan tot fijn wit meel,
van tarw' en rogge evenveel.

Refrein

Maalder sleurt met zware zakken
vol met meel om brood te bakken.
en de sterke maaldersvrouw
strikt ze stevig dicht met touw.

Refrein

Wassilisa, 't molenmeisje
helpt ook mee en zingt een wijsje.
Oh, wat is ze mooi en fijn,
haar te zien is een festijn.

Refrein

1e scène: IN DE MOLEN

Er wordt driemaal geklopt.

Molenaar Heb ik dat nu goed gehoord?
 Klopt er iemand aan de poort?
 Die komt zeker meel hier kopen.
 Wassilisa, doe eens open.

Wassilisa Ja, papa, dat doe ik wel,
 Ik loop al vlug, ik doe het snel.

Wassilisa loopt naar de rechter zijkant van het podium en komt terug met de kleermaker. De kleermaker gaat naar de molenaar en geeft hem een hand. Hij stelt zich voor aan de molenaar. De molenaarsvrouw en Wassilisa reageren in houding en gebaren op wat er gezegd wordt door de kleermaker en de molenaar. De kleermaker is sanguinisch, vrolijk, huppelend, zeer beweeglijk in al zijn doen.

Kleermaker Ik naai broeken en ook vesten
 ik kan naaien als de besten.

De kleermaker komt vooraan op het podium en zingt:
 Kleermaker zijn dat is zo fijn,
 kleermaker zijn dat is zo fijn!

De molenaar komt bij de kleermaker.

Molenaar Beste man, wat zal het zijn?
 Grof gemalen meel of fijn?

Kleermaker Het is geen meel dat ik nu wou,
 'k Wil je dochttertje tot vrouw! **Wijst intussen naar Wassilisa.**

De molenaar en zijn vrouw bekijken de kleermaker van top tot teen.

Molenaar 'k ben op jou niet zo gesteld,
 je bent te arm, je hebt geen geld.
 Je krijgt mijn Wassilisa niet!

Molenaarsvrouw Je krijgt mijn mooie dochter niet!

De kleermaker buigt het hoofd en zegt met droeve stem terwijl hij weggaat:

Kleermaker Ach, wat heb ik groot verdriet.

De kleermaker gaat droef weg naar rechts. Terwijl hij weggaat komt de schoenmaker op van links. Het spel is identiek aan dat van de kleermaker. De schoenmaker is heel gemoedelijk, zeer rustig en in houding en gebaren flegmatisch.

Schoenmaker Klompen, schoenen en sandalen
kun je goedkoop bij me halen.

De schoenmaker komt vooraan op het podium en zingt:
Schoenmaker zijn, dat is zo fijn.
Schoenmaker zijn, dat is zo fijn.

De molenaar komt bij de schoenmaker.

Molenaar Beste man, wat zal het zijn?
Grof gemalen meel of fijn?

Schoenmaker Het is geen meel dat ik nu wou,
'k Wil je dochtertje tot vrouw! **Wijst intussen naar Wassilisa.**

De molenaar en zijn vrouw bekijken de schoenmaker van top tot teen.

Molenaar 'k Ben op jou niet zo gesteld,
je bent te arm, je hebt geen geld.
Je krijgt mijn Wassilisa niet!

Molenaarsvrouw Je krijgt mijn mooie dochter niet!

Schoenmaker Ach, wat heb ik groot verdriet.

Terwijl de schoenmaker weggaat, komt de iconenschilder op midden achteraan. Hij houdt heel plechtig een icoon van Maria met het kind Jezus in zijn hand. In zijn houding en gebaren is hij melancholisch.

Schilder Ik schilderde Maria rein
Met haar kleine kindekijn.

De iconenschilder komt vooraan op het podium en zingt:
Schilder zijn, dat is zo fijn.
Schilder zijn, dat is zo fijn.

De molenaar komt bij de iconenschilder.

Molenaar Beste man, wat zal het zijn?
Grof gemalen meel of fijn?

Schilder 't Is geen meel dat ik nu wou,
'k wil je dochtertje tot vrouw! **Wijst intussen naar Wassilisa.**

De molenaar en zijn vrouw bekijken de iconenschilder van top tot teen.

Molenaar 'k Ben op jou niet zo gesteld,
je bent te arm, je hebt geen geld.
Je krijgt mijn Wassilisa niet!

Molenaarsvrouw Je krijgt mijn mooie dochter niet!

Schilder Ach wat heb ik groot verdriet.

Sjoerka, de rijke boerenzoon komt van rechts op terwijl de schilder weggaat. Hij is heel zelfzeker, opschepperig en zelfs brutaal in zijn houding. Hij is in al zijn doen cholerisch.

Sjoerka Varkens heb ik meest van al,
vetgemest al in de stal.
En mijn koeien geven elk
heelder emmers vol met melk.

Sjoerka komt vooraan op het podium en zingt:

Boerke zijn dat is plezant.
'k Ben de rijkste van het land.

De molenaar komt bij Sjoerka.

Molenaar Mijn beste man, wat zal het zijn?
Grof gemalen meel of fijn?

Sjoerka 't Is geen meel dat ik nu wou,
'k wil je dochtertje tot vrouw! **Wijst intussen naar Wassilisa.**

De molenaar en zijn vrouw bekijken Sjoerka van top tot teen.

Molenaar Op jou ben ik wel zéér gesteld,
want jij bent rijk, jij hebt veel geld.
Jij krijgt mijn dochter wél tot vrouw.

Molenaarsvrouw Ja, mijn dochter wordt je vrouw!

Wassilisa is opzij gaan staan, met de armen overeen en bekijkt Sjoerka met kwade blik. Ze stamp van woede op de grond als ze spreekt en draait zich om.

Wassilisa 'k Heb toch gezegd da 'k hem nie wou!

Molenaar En waarom niet, mijn hartendief?

Wassilisa Hij is zo stout, hij is nooit lief.

Molenaarsvrouw Maar hij is rijk, een boer van stand.
Jij wordt de rijkste vrouw van 't land.

Wassilisa **Stamp met de voeten.**
Ik wil hem niet!
Ik wil hem niet!
Hij geeft mij veel te veel verdriet!

Sjoerka gaat naar rechts weg terwijl Iwan van rechts opkomt. Sjoerka bekijkt Iwan (de herdersjongen) vanuit de hoogte en trek zijn neus voor hem op. Iwan is bescheiden, evenwichtig.

Wassilisa loopt naar Iwan, en hand in hand komen ze naar het midden van het podium bij de molenaar.

Iwan Ik sliep zo heerlijk deze nacht,
 bij mijn schaapjes, lekker zacht.
 'k Speel een liedje op mijn fluitje,
 want hier woont mijn schattig bruidje.

Iwan komt vooraan op het podium en zingt:

Herder zijn, dat is zo fijn!
 Herder zijn, dat is zo fijn!

De molenaar komt bij Sjoerka.

Molenaar Beste man, wat zal het zijn?
 Grof gemalen meel of fijn?

Iwan Het is geen meel dat ik nu wou,
 'k wil je dochtertje tot vrouw! **Wijst intussen naar Wassilisa.**

De molenaar en zijn vrouw bekijken Iwan van top tot teen.

Molenaar 'k Ben op jou niet zo gesteld,
 je bent te arm, je hebt geen geld.
 Je krijgt mijn Wassilisa niet!

Molenaarsvrouw Je krijgt mijn mooie dochter niet!

Wassilisa Ach, dat geeft mij groot verdriet.
 Ik hou van hem, hij is mijn lief;
 hij is mijn grote hartendief!

Molenaar Ga weg van hier en kom nooit terug
 of 'k sla mijn stok stuk op je rug!

Molenaarsvrouw En vlug, en vlug en vlug!

Iedereen af.



2e scène

SINT-JANSFEEST

Alle kinderen die bij dit feest betrokken zijn dansen en zingen op het podium.

Refrein

Sint-Jan, Saint Jean, Saint John, John, John
die schenkt ons zomerzon, zon, zon.

Gouden zon en blauwe lucht
jagen wolken op de vlucht.
Bomen bloeien in 't plantsoen,
bloemen geuren tussen 't groen.

Refrein

Vogels fluiten een mooi lied,
kikkers kwaken in het riet.
Water kabbelt in de beek,
visjes spartelen in de kreek.

Refrein

Schaapjes huppelen op de heide,
Koetjes stoeien in de weide.
Kinderen gaan nu vrolijk dansen,
't hoofd versierd met bloemenkransen.

Refrein

De zwerver komt uit de achtergrond op. De kinderen schrikken, rennen chaotisch weg, roepen door elkaar en maken ondertussen een weg in het midden vrij voor de zwerver:

Kinderen	Wie komt daar aan? Wie komt daar aan?
Vlad/Masja	Waar kom jij plots vandaan?
Dima/Ljena	Hoe ver ben je gegaan?
Pjotr/Ljuba	Ben jij een echte wandelaar?

Sjoerka dringt zich naar voren en zegt tegen de kinderen:

Sjoerka Ga weg, het is gewoon een bedelaar!

De kinderen dringen Sjoerka weer naar achteren en roepen door elkaar:

Kinderen Dat is niet waar! Dat is niet waar!

Pavlik/Olja Ben jij misschien een goochelaar?

Boris/Lenka Of wacht, misschien een tovenaar?

Sjoerka weer naar voren en spreekt de kinderen:

Sjoerka Ach nee, het is gewoon een zwendelaar!

De kinderen dringen Sjoerka weer naar achteren:

Kinderen Dat is niet waar! Dat is niet waar!

Sjoerka verzet zich, komt weer naar voren en zegt tegen de kinderen:

Sjoerka Hij is een grote leugenaar!

De kinderen dwingen Sjoerka weer naar achteren:

Kinderen Dat is niet waar! Dat is niet waar!

De zwerver komt helemaal vooraan:

Zwerver 'k Vertel verhalen, dát is waar.

Sjoerka komt ruw naar voren en duwt tegen de zwerver:

Sjoerka Ach, je bent een zeveraar!

De kinderen duwen Sjoerka weer naar achteren:

Kinderen Dat is niet waar! Dat is niet waar!

De kinderen komen in een halve kring rond de zwerver en gaan zitten.
Sjoerka blijft achter de halve kring staan.

Zwerver Rustig maar en zet je neer,
'k vertel iets écht gebeurd dit keer.

De kinderen spreken nu in koor, niet meer door elkaar.

Kinderen Echt waar? Echt waar? Echt waar?

Zwerver Echt waar, zo is 't, dus luistert maar:
 Diep in 't aardedonker bos,
 waar het nest is van de vos,
 groeien varens reuze hoog,
 'k heb 't gezien met eigen oog.

Kinderen Echt waar? Echt waar? Echt waar?

Zwerver Echt waar, zo is 't, dus luistert maar:
 Dit hadden jullie niet verwacht,
 maar op Sint-Jan, in deze nacht,
 bloeit de vuurbloem in het woud,
 op een schat van zilver en goud.

Kinderen Echt waar? Echt waar? Echt waar?

Zwerver Echt waar, zo is 't, dus luistert maar:
 Wie zich diep op 't mos kan bukken,
 en de vuurbloem daar kan plukken,
 krijgt de schat, zo rijk en zwaar,
 na 't doorstaan van groot gevaar!

De molenaar en zijn vrouw komen op.

Molenaar Jongens, meisjes, luistert goed,
 toon je durf en ook je moed.
 Wie die schat wil en ook vindt,
 krijgt tot vrouw mijn liefste kind.

Molenaarsvrouw Ja, 't is waar: mijn liefste kind.

Sjoerka komt naar voren en zegt opschepperig:

Sjoerka Deze schat haal ik wel even,
 'k ken geen angst en ook geen beven.
 Ik zal krijgen wat ik wou:
 Wassilisa wordt mijn vrouw!

Iwan en Wassilisa staan op. Iwan kijkt naar Wassilisa en zegt:

Iwan Met de hulp van God zo groot
 leg ik die schat wel in je schoot.

Sjoerka komt naar Iwan, duwt hem opzij en zegt:

Sjoerka Ga uit de weg of 'k sla je dood!

3e scène

SJOERKA IN HET BOS (spel zonder woorden)

De angstige reacties van Sjoerka mogen overdreven en liefst komisch zijn. In deze scène wordt niet gesproken. Alleen de dierengeluiden zijn te horen.

Sjoerka komt op en dwaalt rond. De vuurvliegjes komen in stilte op en bewegen zacht en geheimzinnig rondom hem. Sjoerka vlucht. De vuurvliegjes gaan hem achterna en verdwijnen.

Sjoerka dwaalt weer over het podium; angstig rondkijkend.

De uil komt op achteraan op het podium en roept oehoe, oehoe. Sjoerka maakt een sprong van de schrik, telkens als de uil roept.

Hij vlucht naar de andere kant van het podium, maar daar komt de hond al blaffend op hem af en wil hem in zijn broek bijten. Sjoerka vlucht de andere kant op.

Daar komt de grommende beer op en wil Sjoerka grijpen. Sjoerka vlucht weer en maakt tuimelingen van de schrik.

Een sissende slang (vooraan op het podium) richt zich op en wil Sjoerka in het gezicht bijten. Sjoerka vlucht weer.

De haan kraait en komt met wild gefladder van zijn vleugels op Sjoerka af. Sjoerka vlucht weer.

Enkele duivels (met een drietand in de hand) komen hem achterna. Ze rennen het podium rond en proberen Sjoerka te steken met de drietand. Sjoerka valt en blijft liggen. De duivels verdwijnen.

De heks met de kat komen op en gaan op de rug van Sjoerka zitten en doen alsof hij een paard is. De kat krabt hem. Rijdend op de rug van Sjoerka verdwijnen heks, kat en Sjoerka.



4e scène

IWAN IN HET BOS

Iwan komt op. De vuurvliegjes komen rond hem zwermen. Iwan kijkt hen na.

Vuurvliegjes	Onze lichtjes schijnen zacht. Waar ga jij heen in deze nacht?
Iwan	Weten jullie waar de varen groeit en de vuurbloem prachtig bloeit?
Vuurvliegjes	Wij weten wat jij weten wou. Kom maar mee, wij wijzen 't jou!

Iwan volgt de vuurvliegjes. De vuurvliegjes gaan voorop en wenken Iwan om hen te volgen. Zo gaan ze het podium rond. De vuurvliegjes verdwijnen. De uil staat in een hoek achteraan op het podium.

Uil	Oehoe, oehoe, oehoe, Waar ga jij wel naartoe?
Iwan	Weet jij waar de varen groeit en de vuurbloem prachtig bloeit?
Uil	Ik weet wel wat jij weten wou. Kom maar mee, ik wijs het jou.

Uil en Iwan trekken rond het podium. Plots komt een hond luid blaffend op. De uil verdwijnt.

Hond	Wafwaf, wafwaf, wafwaf, Wat loop jij hier zo op en af?
Iwan	Weet jij waar de varen groeit en de vuurbloem prachtig bloeit?
Hond	Ik weet wel wat jij weten wou. Kom maar mee, ik wijs het jou.

Hond en Iwan trekken rond het podium. Plots komt de beer aangewaggeld. De hond verdwijnt.

Beer	Ik grom, ik grom, ik grom Waarom loop jij zo om en om?
Iwan	Weet jij waar de varen groeit en de vuurbloem prachtig bloeit?
Beer	Ik weet wel wat jij weten wou. Kom maar mee, ik wijs het jou.

Beer en Iwan trekken rond het podium. De slang sluipt vooraan op het podium. De beer verdwijnt achteraan op het podium. Iwan komt vooraan.

Slang	Ik sis, ik sis, ik sis, zoek jij iets dat je mist?
Iwan	Weet jij waar de varen groeit en de vuurbloem prachtig bloeit?
Slang	Ik weet wel wat jij weten wou. Kom maar mee, ik wijs het jou.

Slang en Iwan trekken rond het podium. Midden achteraan verschijnt de haan die luidkeels kraait. De slang verdwijnt.

Haan	Kukeleku, kukeleku, wat zoek jij hier en nu?
Iwan	Weet jij waar de varen groeit en de vuurbloem prachtig bloeit?
Haan	Ik weet wel wat jij weten wou. Kom maar mee, ik wijs het jou.

Haan en Iwan stappen rond het podium. Als de haan en Iwan aan de zijkant van het podium komen, stormen plots de duivels van de andere zijkant het podium op. De haan verdwijnt al kraaiend. Iwan blijft als versteend staan. Midden vooraan op het podium blijven de duivels staan. Eén duivel roept.

Duivel	Hij zoekt de vuurbloem in het bos, komaan mijn duivels, erop los!
--------	--

De duivels rennen rond Iwan en strekken hun armen naar hem uit om hem te grijpen. Iwan maakt een kruis zoals in de Russisch-orthodoxe kerk. De duivels schrikken, vallen, springen op en rennen jankend weg.

Als alles weer stil en donker is, licht opeens de vuurbloem op, achteraan midden op het podium. Dit kan een grote papieren bloem zijn met een led-licht erin. Onder de vuurbloem is de schatkist zichtbaar.

Iwan komt bij de vuurbloem achteraan op het podium. Op het moment dat Iwan de bloem wil grijpen, komen de heks en de kat op. Zij komen vooraan op het podium en sluipen via een omweg naar Iwan. Ze laten aan de toeschouwers door gebaren zien wat ze van plan zijn. Pas als ze dicht bij Iwan zijn gekomen spreken ze en grijpt de heks Iwan vast. De kat wil hem krabben. Iwan heft zijn armen op en roep Wassilisa om hulp. Op dat moment wordt het beeld van Wassilisa, geknield voor een icoon, een kruisteken makend, op het doek geprojecteerd. Een andere mogelijkheid is om Wassilisa in het donker op een verhoog te laten plaatsnemen en een spot op haar te richten op het moment dat Iwan haar om hulp roept.

Kat	Miauw, miauw, miauw, die bloem is niet voor jou!
Heks	Die vuurbloem is van mij!
Iwan	Wassilisa, help mij!

De heks krimpt ineen, de kat jankt en snel maken ze zich uit de voeten. Ook Wassilisa verdwijnt. Dan neemt Iwan de vuurbloem tezamen met de schat. Iwan staat op en met de schatkist met de bloem erbovenop in beide handen komt hij langzaam naar voren. De dieren komen rondom hem een na een op, in omgekeerde volgorde. Eerst de haan (die bij het opkomen kraait), dan de slang (die bij het opkomen sist), dan de beer (die bij het opkomen gromt), dan de hond (die bij het opkomen blaft), dan de uil (die bij het opkomen oehoet) en ten slotte de vuurvliegjes (bewegen rondom de anderen). Nu begint iedereen te zingen ([lied van Sint-Jan – zie 2e scène](#)). Terwijl Iwan nog steeds langzaam stappend naar voren komt, komen de kinderen en de zwerver bij hem – de dieren gaan voor hen opzij. Als Iwan vooraan op het podium is gekomen, komen de molenaar, de molenaarsvrouw en Wassilisa vooraan vanaf de zijkant op. Iwan schenkt de schat met de bloem aan Wassilisa, die de schat met de bloem vóór hen op de vloer van het podium zet. Dan geven Iwan en Wassilisa elkaar een hand. Beiden staan naast elkaar midden vooraan. Aan één kant van hen de molenaar (naast Wassilisa), aan de andere kant de molenaarsvrouw (naast Iwan). De 5 kinderen (zie 2e scène) aan weerszijden ervan. De zwerver komt links (côté jardin) van Iwan en Wassilisa in de rij, Sjoerka komt rechts (côté cour) van Iwan en Wassilisa in de rij. Kleermaker (zelfde kant als de zwerver), schoenmaker (zelfde kant als Sjoerka) en iconenschilder (zelfde kant als kleermaker) nemen plaats in de rij. De dieren komen aan weerszijden erbij. De heks en de kat aan de kant van de zwerver, de duivels aan de kant van Sjoerka.

Als het lied uit is, buigt iedereen.



Dit toneelstuk is geschreven op basis van het verhaal *De vuurbloem*. Dit verhaal vind je hier: https://www.cielen.eu/De_vuurbloem.pdf

Van dit toneelstuk is ook een TEKSTVERSIE (zonder regieaanwijzingen) beschikbaar om te kopiëren en uit te delen aan de leerlingen:

<https://www.cielen.eu/de-vuurbloem-toneel-2e-klas-2018-TEKSTVERSIE.pdf>